



Muistio

11.5.2026

VN/20382/2025
VN/20382/2025-MMM-13

Maa- ja metsätalousvaliokunta tiistai 12.05.2026 klo 10.00

VNS 3/2026 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027—2030

Asiantuntijalausuntomme koskien valtioneuvoston selontekoa 3/2026 vp julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027—2030 esitämme maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan osalta seuraavaa.

Hallinnonalakohtaiset linjaukset

Maa- ja metsätalousministeriön pääluokan määrärahataso on kehyskauden alussa n. 2,62 mrd. euroa ja kehyskauden lopussa 2,52 mrd. euroa. Edelliseen kehyspäätökseen verrattuna määrärahataso kasvaa n. 13 milj. euroa kehyskauden alussa ja vähenee n. 2 milj. euroa kehyskauden lopussa.

Merkittävä osa pääluokan määrärahoista vuonna 2027 liittyy Suomen CAP-suunnitelman 2023—2027 toimeenpanoon. Vuodelle 2027 on budjetoitu vuonna 2027 ja aikaisempina vuosina tehtyjen sitoumusten vuosien 2028 ja 2029 maksusuudet. Vuonna 2028 alkaa EU:n rahoituskausi 2028—2034, jota koskevasta kansallisesta ja EU-rahoituksesta päätetään myöhemmin. Vuosien 2028—2030 tukimomenttien teknisenä mitoitusterusteena on käytetty vuosien 2023—2027 keskimääräistä vuotuista määrärahatasoa.

Hallinnonalan määrärahoista käytetään maa- ja elintarviketalouteen n. 66 %, maaseudun kehittämiseen n. 19 %, luonnonvaratalouteen ja Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien hoitamiseen n. 7 %, hallintoon ja tutkimukseen n. 6 % sekä maanmittaukseen ja asunto-osakkeiden kirjaamiseen n. 2 %.

Maatalouden merkitys osana huoltovarmuutta ja yhteiskunnan strategista ydintä on tunnistettu siten, ettei leikkauksia ole kohdennettu ruokaa tuottavaan maatalouteen.

Keskeisimmät uudet päätökset ja muutokset

Sika-alan salmonellavahinkorahastoa pääomitetaan kertaluonteisesti rahaston käynnistymisen yhteydessä 10 milj. eurolla, jotta rahasto olisi heti sen toiminnan alkuvaiheessa maksukykyinen arvioituihin korvausvastuisiin nähden. Maa- ja metsätalousministeriö valmistelee lakia sika-alan salmonellavahinkorahastosta. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle keväällä 2026 vuoden 2027 talousarvioon liittyvänä budjettilakina. Uusi valtion talousarvion ulkopuolinen rahasto aloittaisi toimintansa vuonna 2028.

Ravinnekiertotuen jatkamiseksi biokaasulaitoksille ja tuen laajentamisesta teknologianeutraaliksi osoitetaan 5,0 milj. euroa vuodesta 2027 lukien. Teknologianeutraali tukimuoto edellyttää komission hyväksynnän. Lisämääräraha tukee ravinteiden kierrätystä ja kierrätyslannoitemarkkinoiden syntyä sekä vahvistaa osaltaan huoltovarmuutta. Ravinnekiertotuki on toimintatukea laitoksille, jotka käsittelevät maatalouden lannasta tai vesistöjen kunnostusten kasvijätteestä kierrätyslannoitevalmisteita, jotka saatetaan markkinoille. Ravinnekiertotuen tarkoituksena ei ole ensisijaisesti tukea energiantuotantoa. Tuki on kuitenkin kokonaistaloudellisesti merkittävä niille biokaasulaitoksille, joiden syötepohja koostuu pääosin lannasta. Ravinnekiertotuen ensimmäinen tarjouskierros järjestettiin keväällä 2024, jolloin tukea myönnettiin viidelle laitokselle kolmen vuoden ajalle. Seuraava biokaasulaitosten tarjouskierros järjestetään alkuvuodesta 2027.

Hallituksen kehysriihen pöytäkirjamerkinnöissä on todettu, että hevossektorin toiminnan jatkuvuus turvataan raviurheilun lisenssijärjestelmän siirtymävaiheessa vuosina 2027—2029. Uutta rahapelijärjestelmää koskevan lainsäädännön voimaantulo siirtyi heinäkuulle 2027. Arvioidaan mahdollinen määrärahatarve ja tehdään tarvittavat päätökset budjettiriihessä 2027.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.mmm@gov.fi

Valtionhallinnon toimintamenoihin kohdistuvia sopeutustoimia jatketaan. MMM:n hallinnonalan osuus uusista sopeutustoimista on aiempien leikkausten lisäksi yhteensä 9,9 miljoonaa euroa (vuoden 2030 tasolla). Sopeutuksiin varaudutaan ensisijaisesti tehtäviä priorisoimalla sekä tuottavuutta parantamalla (mm. digitalisaatio). Lisäksi Metsähallituksen tuloutusta nostetaan 10,0 miljoonalla euroa kertaluonteisesti vuodelle 2027. Tuloutuksen nosto ei aiheuta lisäystarvetta valtion vuosittaisiin hakkuumääriin, vaan se perustuu Metsähallituksen liiketoiminnan viimeisten vuosien hyviin tuloksiin sekä oletukseen puun kysynnän ja hintatason säilymisestä hyvällä tasolla. Vuoden 2027 tuloutus nousee 155 milj. eurosta 165 milj. euroon. Vuodesta 2028 lähtien vuotuisen tuloutustason arvioidaan olevan 140 milj. euroa.

Muut julkisen talouden suunnitelmassa huomioitavat muutokset

Maatilojen taloudellista tilannetta parannetaan korottamalla energiaveron lisäpalautusta määräaikaaisesti energiaverodirektiivin sallimaan enimmäismäärään. Lisäpalautusta korotetaan neljällä sentillä litralta vuosien 2025 ja 2026 palautusten osalta.

Yksityisten elinkeinonharjoittajien, maa- ja metsätalouden harjoittajien sekä elinkeinoyhtymien osakkaiden elinkeinotoiminnan edellytyksiä vahvistetaan korottamalla verotuksen yrittäjävähennystä 5 prosentista 5,5 prosenttiin. Muutos helpottaa osaltaan maa- ja metsätalouden yrittäjien taloudellista tilannetta.

Energiaverojen lisäpalautuksen ja yrittäjävähennyksen korotuksen toimeenpanto kuuluu valtiovarainministeriön hallinnonalalle.

Hallitus käynnistää selvityksen ruokasektorin huoltovarmuutta varmistavista toimista. Tarkastelussa ovat mm. valkuaisraaka-aineiden ja siementen saatavuus, kasvinsuojeluaineiden toimitusvarmuus, talousveden ja elintarvikkeiden kriittiset kyvykkyydet sekä kalatalouden huoltovarmuutta tukevat toimet. Toimien tarvetta ja toteutustapaa arvioidaan tulevaisuuden talousarvio- ja lisätalousarvioprosesseissa.

EU:lta saatavia muita tuloja on vähennetty kehyskaudella yhteensä 0,3 milj. euroa. Tuloarvion muutos johtuu TSE-, AI-, ASF- ja Rabies-eläintautiohjelmien EU-rahoituksen tarkentuneesta arviosta. Tuloarviota tarkastellaan tulevien kehyspäätösten ja talousarvioiden valmistelun yhteydessä.

Maa- ja metsätalousministeriön toimintamomentilla on huomioitu viestinnän tehtävien kokoamisen 0,526 milj. euron ja matkustuksen neuvonnan 0,015 milj. euron siirto valtioneuvoston kanslialle vuodesta 2027 lukien.

Luopumistukeen on tehty -1,5 milj. euron tarvearvion muutos vuodelle 2030, mikä perustuu Melan arvioon luopumistukien ja -eläkkeiden maksamisesta sekä niihin liittyvistä hoitokuluista.

Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuen valtuutta muutetaan siten, että vuodesta 2027 alkaen korkotukea voidaan myöntää enintään 200 miljoonan euron lainapääomalle vuosittain. Tavoitteena on turvata investointeja ja vahvistaa maaseudun elinvoimaa. Lisäksi korkotuen tasoa on alennettu 3,0 milj. eurolla tarkentuneen arvion johdosta.

Ruokaviraston toimintamomentille on tehty yhteensä 0,086 milj. euron siirto Viikin varavoimakontin vuokratuluista ja yhteisiin työympäristöihin (YTY) siirtymisen johdosta momentilta 28.01.20. Lisäksi on tarkennettu 0,03 milj. eurolla valtion aluehallinnon uudistuksen siirtoa momentilta 28.40.01.

Riistahoitomaksukertymän laskuna on huomioitu 0,082 milj. euron vähennys riistatalouden edistämisen määrärahoissa. Tuloarvion muutos on otettu huomioon momentilla 12.30.45, mikä johtuu arvioidusta metsästäjämäärän vähentymisestä. Muutos perustuu vuoden 2026 talousarvion laskelmaan, jonka mukaan metsästäjämäärä vuodelle 2026 on 303 394, josta alle 18-vuotiaiden määrä on noin 10 575.

Kalatalouden edistämisen rahoitusta on lisätty 0,16 milj. eurolla vuodesta 2030. Muutos johtuu kalastuslain muutoksesta (1219/2023), jolla maksuvelvollisuuden yläikärajaa nostettiin 64 vuodesta 69 vuoteen.

Virka- ja työehtosopimusten mukaisesti palkkausten tarkistuksia on huomioitu ministeriön, Luonnonvarakeskuksen, Ruokaviraston, Suomen Metsäkeskuksen, Metsähallituksen ja Maanmittauslaitoksen osalta yhteensä 11,8 milj. euroa vuonna 2027 ja 14,4 milj. euroa vuodesta 2028 lukien.

Sopeutuskokonaisuuden yhteenveto

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala jatkaa vahvaa osallistumista julkisen talouden välttämättömään sopeuttamiseen. Hallinnonalan sopeutuskokonaisuus muodostuu useista eri toimenpiteistä, joista on sovittu kehys- ja budjettineuvotteluissa vuosien 2023-2026 aikana.

Pääministeri Orpon hallitusohjelman 2023 yhteydessä sovittiin seuraavista pysyvistä sopeuttamistoimista osana 6 mrd. euron sopeutuskokonaisuutta:

Maa- ja metsätalous sekä hallinto (HO 2023), vaikutus euroina	2026 TA	2027 Kehys	2028 Kehys	2029 Kehys	2030 Kehys
Tuottavuustoimenpiteet (HO 2023)	-9 300 000	-18 100 000	-18 100 000	-18 100 000	-18 100 000
HO-säästön toimeenpano (HO 2023)	-54 800 000	-54 600 000	-54 600 000	-54 600 000	-54 600 000
Rahoituksen tason alentaminen (HO 2023)	-18 000 000	-18 000 000	-18 000 000	-18 000 000	-18 000 000
Alennetaan valtionavustusten ja kehittämisrahoituksen tasoa (HO 2023)	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000
Joutoalueiden metsitystukijärjestelmästä luopuminen (HO 2023)	-5 200 000	-5 400 000	-5 400 000	-5 400 000	-5 400 000
Valtionavustusten tason alentaminen (HO 2023)	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
HO säästöt 2023 yhteensä	-90 300 000	-99 100 000	-99 100 000	-99 100 000	-99 100 000

Hallituksen kevään 2024 kehysriihessä sovittiin julkisen talouden vahvistamiseksi osana 3 mrd. euron toimenpidekokonaisuudesta:

Julkisen talouden toimenpidekokonaisuus (lisätoimet 2024)	2026 TA	2027 Kehys	2028 Kehys	2029 Kehys	2030 Kehys
Metsähallituksen tuloutuksen nosto	-11 000 000	-15 000 000	-20 000 000	-20 000 000	-20 000 000
Toimintamenosäästö (lisätoimet 2024)	-8 400 000	-8 400 000	-8 400 000	-8 400 000	-8 400 000
Valtionavustussäästö (lisätoimet 2024) (hevostalouden valtionavustukset)	-13 700 000	-13 700 000	-13 700 000	-13 700 000	-13 700 000
Vapaaehtoisten jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien vähentäminen (Lisätoimet 2024)	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
Lisätoimet 2024 yhteensä	-33 300 000	-37 300 000	-42 300 000	-42 300 000	-42 300 000

Hallituksen kevään 2025 puoliväliriihessä sekä syksyn 2025 budjettiriihessä jatkettiin julkisen talouden vahvistamista 1 mrd. eurolla, josta MMM:n hallinnonalan osuus oli:

Julkisen talouden toimenpidekokonaisuus (lisätoimet 2025) ^{*)}	2026 TA	2027 Kehys	2028 Kehys	2029 Kehys	2030 Kehys
Toimintamenosäästö (lisätoimet 2025)	-5 700 000	-5 700 000	-5 700 000	-5 700 000	-5 700 000
Metsähallituksen tuloutuksen nosto (omistajapolitiittisten linjausten muutos)	-5 000 000	-6 000 000	-2 000 000	0	0
Metsähallituksen tuloutuksen nosto (budjettiriihen lisätuloutus)	-8 000 000	-20 000 000	0	0	0
Lisätoimet 2025 yhteensä	-18 700 000	-31 700 000	-7 700 000	-5 700 000	-5 700 000

^{*)} Lisäksi kohdennettu hevostalouden valtionavustuksiin rahapeliuudistuksesta johtuen seuraavat määrärahamuutokset: 2026: 1 500 000, v. 2027: -1 492 000, v. 2028: -10 992 000 ja v. 2029: -19 492 000.

Hallituksen kevään 2026 kehysriihen valmisteluissa kohdennettiin vuoden 2025 budjettiriihessä virastaselvitykselle asetettu 25 milj. euron säästötavoite hallinnonaloille vastaavin osuuksin kuin aiemmin päätetyt lisätoimintamenosäästöt. Lisäksi hallitus päätti kehysriihessä 2026 myös noin 540 miljoonan euron vuoden 2030 tasolla kasvavista säästötoimista, josta hallinnonalalle kohdistuvat seuraavat toimenpiteet:

Julkisen talouden toimenpidekokonaisuus (lisätoimet 2026)	2026 TA	2027 Kehys	2028 Kehys	2029 Kehys	2030 Kehys
<i>Toimintamenosäästö (lisätoimet 2025, syksy)</i>		-1 199 000	-1 199 000	-1 199 000	-1 199 000
<i>Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2026, kevät)</i>		-2 307 000	-2 307 000	-2 307 000	-2 307 000
<i>Tuottavuusvähennys (Lisätoimet 2026, kevät)</i>		- 640 000	- 1 915 000	- 3 854 000	- 6 361 000
<i>Metsähallituksen tuloutuksen nosto</i>	-10 000 000	-10 000 000	0	0	0
Lisätoimet 2026 yhteensä	-10 000 000	-14 146 000	-5 421 000	-7 360 000	-9 867 000

Hallinnonalan vastuulla on kehyskauden lopulla 157,0 milj. euron pysyvä vuotuinen sopeutuskokonaisuus:

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	2026 TA	2027 Kehys	2028 Kehys	2029 Kehys	2030 Kehys
<i>CAP-säästö (HO 2023)</i>	-54 800 000	-54 600 000	-54 600 000	-54 600 000	-54 600 000
<i>Tuottavuus- ja toimintamenosäästöt</i>	-23 400 000	-36 346 000	-37 621 000	-39 560 000	-42 067 000
<i>Valtionavustussäästöt</i>	-40 100 000	-40 300 000	-40 300 000	-40 300 000	-40 300 000
<i>Metsähallituksen voiton tuloutus</i>	-34 000 000	-51 000 000	-22 000 000	-20 000 000	-20 000 000
Yhteenveto	-152 300 000	-182 246 000	-154 521 000	-154 460 000	-156 967 000

Merkittävin sopeutuskokonaisuuden osa 54,6 milj. euroa kohdistuu mom. 30.10.64 (Alueellinen ja paikallinen maaseudun kehittäminen). HO-säästö on toteutettu siten, että haitta toiminnalle minimoidaan ja varmistetaan EU-rahoituksen saanti. Tähän liittyvä uudelleenbudjetointi on tehty LTA II/2024:ssa vuosien 2021–2027 kansallisen kokonaisrahoituksen rajoissa. Erilaisia tuottavuus- ja toimintamenosäästöjä hallinnonalle kohdentuu asteittain kasvavasti, kokonaisuuden noustessa 42,1 milj. euroon vuonna 2030. Toimintamenosäästöjen vaikutusta kasvattaa linjaus, jonka mukaan EU:sta ja kansallisesta lainsäädännöstä tulevat uudet velvoitteet hoidetaan pääsääntöisesti ilman lisämäärärahoja. Valtionavustussäästöjen 40,3 milj. euron kokonaisuudessa suurimmat toimenpiteet kohdentuivat puuntuotannon kestävyys turvaamiseen (Metka), hevostalouden edistämiseen sekä joutoalueiden metsitystukijärjestelmästä luopumiseen. Lisäksi Metsähallituksen tuloutukseen kohdistuu pysyvä 20,0 milj. euron lisäys ja merkittäviä kertaluonteisia nostoja.

Talousjohtaja

Matti Hyytinen

Maatalousneuvos

Kirsi Heinonen

Luonnonvaraneuvos

Heikki Piiparinen

Jakelu

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta